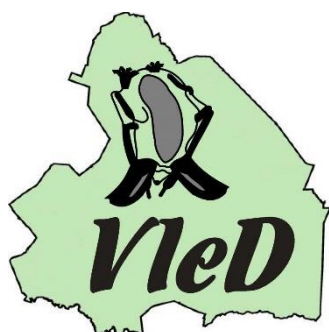

Vleermuiswintertellingen Drenthe

2023

Samengesteld door:
Kathelijn De Maeijer
Henk van Netten

Introductie

Sinds de winter van 1986/1987 onderzoeken leden van de Vleermuiswerkgroep Drenthe enkele tientallen loodsen, bunkers, kelders en speciaal gebouwde vleermuisverblijven in allerlei soorten en maten op de aanwezigheid van overwinterende vleermuizen. Ook in de eerste weken van 2023 zijn alle Drentse objecten weer met een bezoek vereerd. Met wederom een forse stijging van het aantal aangetroffen vleermuizen. In dit verslag vindt u een overzicht van de tellingen van deze winter, van een drietal soorten een beeld over een reeks van jaren en per object enkele kanttekeningen met eventuele adviezen ten aanzien van het beheer.

Werkwijze

Tussen half januari en half februari 2023 is elk verblijf één keer bezocht.

Hierbij zocht een beperkt aantal vrijwilligers zorgvuldig elk hoekje en gaatje van een verblijf af met behulp van een sterke LED-zaklamp. In sommige verblijven werd een endoscoop, inspectie-spiegeltje, ladder of zelfs een rolsteiger ingezet om een blik te kunnen werpen in anders onbereikbare kiertjes. Elke ontdekte vleermuis is vervolgens op naam gebracht en op een plattegrond aangegeven.

Hoewel de meeste COVID-gerelateerde beperkingen waren opgeheven, zijn ook dit jaar de telgroepen klein gehouden en de afstanden (zowel onderling als ten opzichte van de vleermuizen) zo groot mogelijk.

Het is de Drentse telleiders (Pauline Arends, Erwin Hooge, Kathelijn De Maeijer, Henk van Netten, Jan Nicolai en Evert-Jan Slot) gelukt om bijna alle Drentse verblijven deze winter te bezoeken.

Resultaat

De tabel op bladzij 4 geeft een overzicht van de door de Vleermuiswerkgroep bezochte winterverblijven in de provincie Drenthe. Daarna volgen enkele korte opmerkingen per verblijf.

Enkele grote lijnen

Hoewel er sinds de winter van 1986/1987 sprake is van tellingen door de Vleermuiswerkgroep Drenthe, zijn de eerste Drentse tellingen al van januari 1984 (Dickninge). Dus worden er in Drenthe al 40 jaar vleermuisverblijven geteld. Een mooie aanleiding om van een paar soorten een overzichtsgrafiekje te maken.

Een belangrijke kanttekening die moet worden gemaakt, is dat er in die 40 jaar het aantal getelde verblijven (en verblijftjes) enorm is toegenomen: telden we in 1993 **6** verblijven, in 2003 waren dat er **11**, in 2013 **22** en in 2023 **30** (waarbij de hele serie bunkers van het mobilisatiecomplex als één worden geteld).

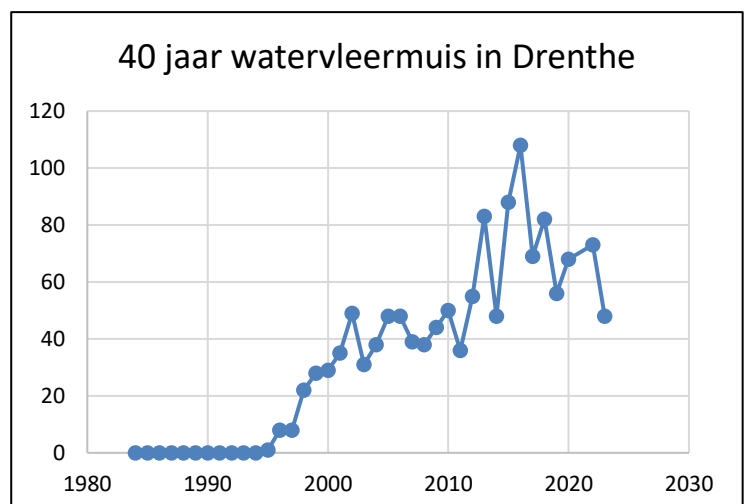
In bijna de helft van die verblijven tellen we minder dan 5 vleermuizen. Dat lijkt tijdverspilling, zeker als dat een aantal jaren achtereen het geval is. Anderzijds hebben we voorbeelden van verblijven waar we aanvankelijk vrijwel geen vleermuizen aantreffen, maar waar intussen goed gebruik van wordt gemaakt; zie de tabel hiernaast.

Naam verblijf	Eerste jaar met vleermuizen	2023
Dickninge	1984: 5	90
Martensplek	1997: 2	109
Vosbergen	2002: 3	12
Mulder	2003: 1	44
Schoonhoven	2009: 1	106
Granaatbunker	2010: 3	14

Watervleermuis

Eigenlijk zijn er maar vier verblijven belangrijk voor deze soort: Dickninge, Martensplek, de Aardappelkelder en de Granaatbunker.

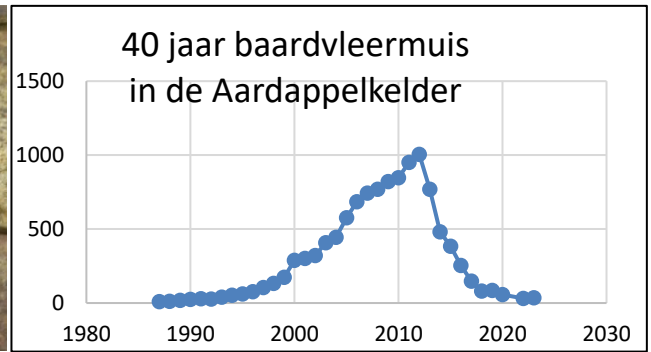
In de drie eerstgenoemde verblijven is het beeld van de grafiek hiernaast min of meer terug te vinden: na een duidelijke stijging van het aantal sinds het midden van de jaren '90 en stabilisatie in het eerste decennium van deze eeuw is er een sterke toename in de jaren '10. Waarna het aantal weer lijkt te dalen tot het niveau van rond 2005. (De Granaatbunker kwam er pas later bij.)

Baardvleermuis

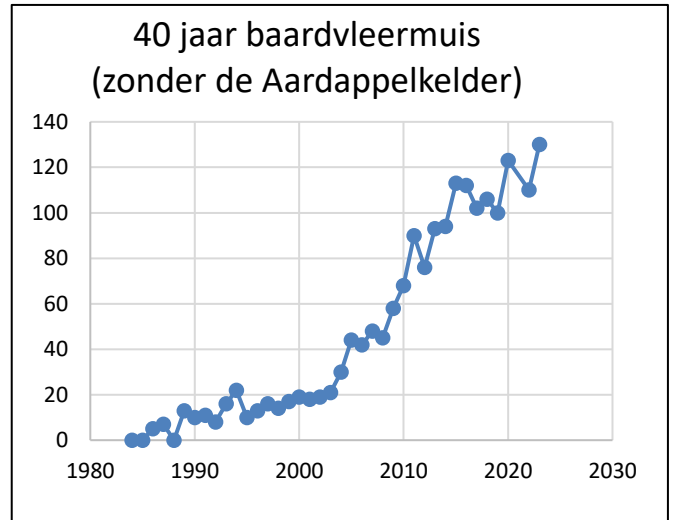
Over de baardvleermuis en het spectaculaire verloop van de aantallen in de Aardappelkelder is al veel geschreven (en gespeculeerd).

De grafiek hiernaast spreekt boekdelen.

Een grafiek van de ontwikkeling in de rest van de provincie laat een heel ander beeld zien: een duidelijke stijging van de aantallen (maar dan wel met aantallen die een factor 10 lager liggen).

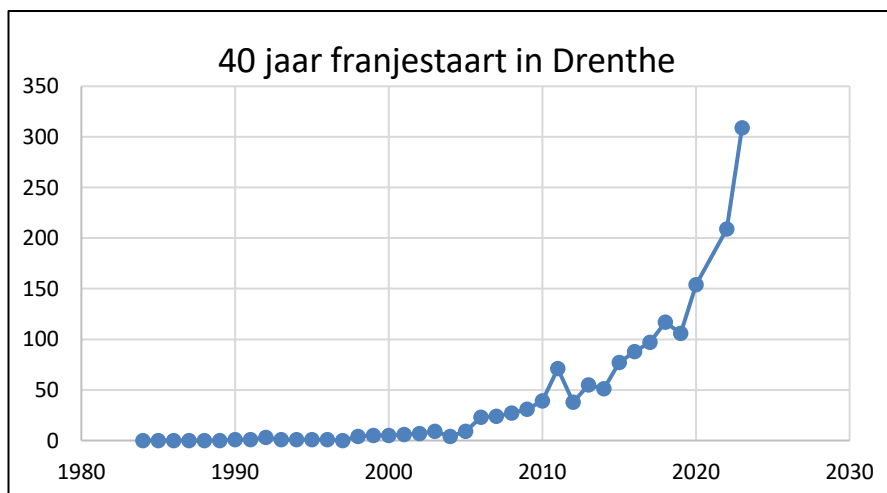
Die stijging is vooral toe te schrijven aan de aantallen in Dickninge, Mulder en nieuwe aanwinst Diependal, want de aantallen in de Vosbergen, Granaatbunker en Martensplek dalen. De aantallen in Peest variëren nogal.

Franjestaart

Het heeft tot 2006 geduurd voor er meer dan 10 franjestaarten werden geteld in Drenthe. Maar toen ging het ook hard. In dichtbevolkte verblijven als Schoonhoven, Dickninge en Martensplek zorgt de franjestaart voor grote aantallen, maar ook in kleine verblijven als Trasselt en Mulder is het de meest voorkomende soort.

De toename van het aantal franjestaarten zou verband kunnen houden met de opwarming van het klimaat en het valt op dat al deze verblijven in de zuidelijke helft van Drenthe liggen. Maar zo groot zullen de klimaatverschillen toch niet zijn (en ook in de Aardappelkelder van Westerbork en in de Braak nemen de aantallen toe).

Resultaten vleermuiswintertellingen Drenthe 2022/2023

Object	Gewone Grootoor-vleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)	Baard-vleermuis (<i>Myotis mystacinus</i>)	Water-vleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>)	Franjestaart (<i>Myotis nattereri</i>)	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Vleermuis spec.	Totaal 2022/2023	Totaal 2021/2022	Totaal 2019/2020
Noord- en Midden-Drenthe									
Molenend (vh Vlindertuin, De Groeve)	1	0	0	0	0	0	1	0	0
De Braak landgoed NM, Paterswolde	1	0	0	8	0	0	9	5	1
De Haar, Laaghalerveen	3	0	0	0	0	0	3	-	6
Verkeerspark, Assen	1	0	0	0	0	0	1	1	2
Zeijerwiek, Zeijen	2	0	0	0	0	0	2	3	6
Aardappelkelder, kamp Westerbork	5	35	27	21	0	2	90	76	111
SS-schuilbunker, kamp Westerbork	0	0	0	0	0	0	0	3	3
Granaatbunker, Westerbork	1	10	2	1	0	0	14	9	13
Bunker, Peest	2	10	0	5	0	0	17	7	14
Bunker Vosbergen, Eelde	1	4	0	7	0	0	12	-	14
Appelkelder Gouverneurstuin, Assen	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Mobilisatiecomplex, Oude Molen*	1	0	0	0	2	0	3	7	22
Haarveld, Roden	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mariëncamp, Rolde	3	3	0	1	0	0	7	8	10
Anloo Handgranaatbunker	4	5	0	0	0	0	9	9	4
Anloo Kaartenbunker	1	0	0	0	0	1	2	0	0
Bunnerzandweg, vliegveld Eelde	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Veenweg, vliegveld Eelde	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hillig Meer, Eext	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Hunzedal, Borger	-	-	-	-	-	-	-	3	0
Noord- en Midden-Drenthe opgeteld	27	67	29	43	2	3	171	131	206
	grootoor	baard	water	franjestaart	dwerg	spec			
Zuid-Drenthe									
Kelder Martensplek, Nieuw-Balinge	3	9	5	89	0	3	109	78	58
Tissing, Ruinen	1	3	0	2	0	1	7	5	3
Mulder, Geeuwenbrug	8	15	5	15	0	1	44	9	20
Dickninge Refterkelder, De Wijk	2	38	8	41	0	♣	90	97	89
Dickninge Waterkelder, De Wijk	0	1	1	6	0	1	9	14	21
Vleermuis kelder, Schoonhoven	0	5	0	101	0	0	106	99	64
fam Haar, Spier	12	0	0	0	0	0	12	13	13
Vorrelvenen, Geeuwenbrug					0			-	-
Vleermuis kelder, Diever	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Munitiebunker, Nieuw-Balinge	2	0	0	1	140	0	143	106	89
Geluidswal A28, Spier	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Golfbaan Martensplek, Nieuw-Balinge	4	0	0	1	0	0	5	-	1
Trasselt, Hoogeveen	1	0	0	10	0	0	11	4	4
Heinegoor, Coevorden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Klinkenvlier, Coevorden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aardappelkelder, Westerse Bos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Weijerswold, Coevorden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sluis kelder koppelsluis, Klazienaveen	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Vogelkijkhut, Diependal	6	27	0	1	0	0	34	34	21
Zuid-Drenthe opgeteld	39	98	19	267	140	6+♣	570	459	384
	grootoor	baard	water	franjestaart	dwerg	spec			
Totaal Drenthe 2022/2023	66	165	48	310	142	9+♣	741		
Totaal Drenthe 2021/2022	56	141	73	209	108	3		590	
Totaal Drenthe 2019/2020	78	187	68	159	86	16			590

* Alle bezochte gebouwen van het mobilisatiecomplex zijn hier bij elkaar gevoegd.
Verderop in dit verslag staan de gegevens per gebouw

♣ Bechsteins vleermuis (*Myotis Bechsteinii*). Eerste waarneming in Noord-Nederland: een mannetje in Dickninge.

Kanttelingen bij enkele verblijven

Noord- en Midden-Drenthe

Molenend, Zuidlaarderveen (voorheen: Vlindertuin, De Groeve)

Na 20 jaar voor het eerst een bewoner! Een gewone grootoorvleermuis (foto 1). En dit terwijl de eigenaar een carport heeft gebouwd voor de ingang (foto 2). Het lijkt er-op dat de tunnel bereikbaar is (gebleven).

Foto 1 Grootoorvleermuis Molenend

Foto 2 Carport voor de ingang naar de tunnel

De Braak, Paterswolde

Vorig jaar zaten er eindelijk meerdere vleermuizen in dit verblijf, zo'n 5. Inmiddels lijken de franjestaarten het verblijf te hebben ontdekt: 8 stuks. Allemaal weggekropen achter een stapel stenen in het verblijf. Het water staat er nog steeds. Er is nog geen wijziging in de waterhuishouding aangebracht.

Aanbeveling: deel van de braam wegsnoeien voor een ruimere aanvliegroute (foto 3).

Foto 3 De Braak, aanvliegroute belemmerd

Foto 4 De Braak, gewone grootoor

De Haar, Laaghalerveen

Bijna kon dit verblijf wederom niet worden geteld, maar op het laatste moment is de sleutel teruggevonden. Er waren 3 gewone grootoren te vinden. Verder 1 bruine kikker, 1 kleine watersalamander, 83 Alpenwatersalamanders(!), 2 tijgerslakken, 3 viervlek grotten sluiwesp, 2 roesjes, 10-tallen muggen en pissebedden (achterin de bunker) en 1 muis spec. (luchtvochtigheid 95%, temp. ca. 7°C).

Verkeerspark, Assen

Net als vorig jaar slechts één vleermuis. Dit keer de gewone grootoorvleermuis (vorig jaar: baardvleermuis). Verder 2 bruine kikkers, 3 alpenwatersalamanders, 8 tijgerslakken, 3 viervlek grotten-sluiwesp en 10-tallen muggen (achterin de bunker) (luchtvochtigheid 90-95%, temp. ca. 4°C).

Zeijerwiek, Zeijen

Dit jaar waren er 2 gewone grootoren en zoals gebruikelijk ook weer veel alpenwatersalamanders en kleine watersalamanders. De geforceerde deur van het verblijf was nu hersteld.

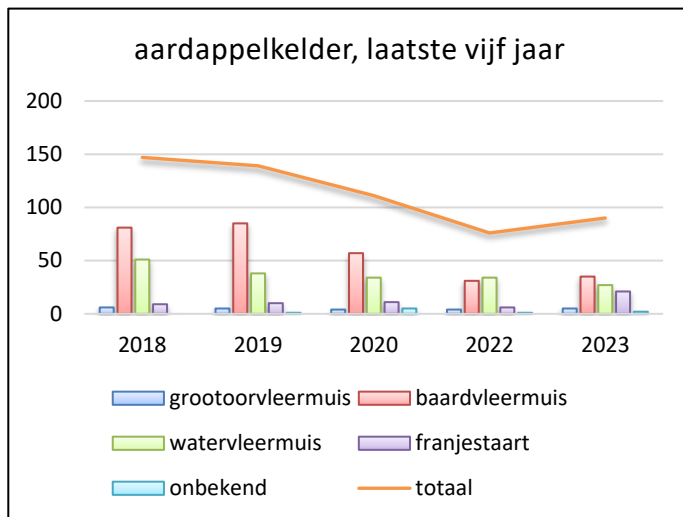
Aardappelkelder, kamp Westerbork

De daling van het totaal aantal lijkt gestopt. Er is zelfs een stijging t.o.v. vorig jaar: van 76 naar 90. Het aantal baardvleermuizen lijkt te stabiliseren (35 i.p.v. 31), al waren dat er in 2012 30x zoveel. Opvallend is ook hier de toename van het aantal franjestaarten: 21, het hoogste aantal hier geteld.

SS-schuilbunker, kamp Westerbork

De deur ontbreekt nog steeds! Dit jaar geen vleermuizen.

Aanbeveling: Als deze bunker geschikt moet blijven als winterverblijf voor vleermuizen, zal nu echt de deur moeten worden teruggeplaatst (mèt invliegopening).

Granaatbunker, Westerbork

Ook hier is sprake van stabilisatie van het aantal: dit jaar weer 14 vleermuizen.

Bunker, Peest

Na een fikse daling van eerdere jaren (2019: 21, 2020: 14, 2022: 7) konden we er dit jaar weer 17 tellen! Eigenaresse (mevr. Pelinck) heeft deze zomer een nieuw slot geplaatst. Al zag het pad naar de bunker er nog behoorlijk belopen uit, door het nieuwe slot lijken de problemen met vandalisme opgelost. Dit voelde als vanouds. Na twee jaar geen franjestaarten dit jaar 5 (hoogste aantal tot nu toe).

Bunker Vosbergen, Eelde

Twee jaar niet geteld en nu wat aan de lage kant, 12. Omdat het aantal overwinteraars in dit verblijf de laatste 15 jaar schommelt tussen 10 en 22, zegt dit nog niet zo veel. De eigenaar heeft vleermuizenkasten in het omliggende bos opgehangen.

Kelder Gouverneurstuin, Assen

Er waren nog geen vleermuizen. Alpenwatersalamanders zaten onder enkele takken en dakpannen.

Haarveld, Roden

Er is nog geen actie gezet op verbeteringen voor dit verblijf. Het is daarom niet geteld.

Mariëncamp, Rolde

In het verblijf waren 3 baardvleermuizen, 3 gewone grootoorvleermuizen en 1 franjestaart. Iets minder baardvleermuizen (vorig jaar 6) en iets meer gewone grootoorvleermuis (vorig jaar 1). Tijdens de telling is er deel van de braam en opslag verwijderd die mogelijk hinderlijk zouden kunnen zijn/worden voor de aanvliegroute.

Handgranaatbunker, Anloo

De baardvleermuizen en gewone grootoorvleermuizen hebben aan stuivertje wisselen gedaan. Dit jaar 5 baardvleermuizen en 4 gewone grootoren (vorig jaar was dit net andersom). Ook waren er weer veel dagpauwogen en roesjes aanwezig.

Veenweg, vliegveld Eelde

Nog geen vleermuizen in dit verblijf. Er is een gladde plaat aan de voorzijde bij de invliegopening; deze zou er naar ons inziens beter afgehaald kunnen worden. Het kan mogelijk voor vleermuizen een belemmering zijn om erin te gaan. Waarschijnlijk kunnen vleermuizen op de ruwe muur beter landen. De bunker is nog steeds voldoende ontwaterd: het kastje met het zonnepaneel/pomp werkt goed. Maar het is wel een rotting, want als je het vastpakt kom je onder stroom te staan.

Aanbeveling: gladde plaat verwijderen

Kaartenbunker, Anloo

Dit verblijf is dan toch eindelijk gevonden door vleermuizen! Er was 1 grootoorvleermuis en 1 die niet kon worden gedetermineerd. De toegangsklep moet vervangen worden, want de scharnierpenen waren weg en het slot was vorig jaar al geforceerd. SBB gaat ermee aan de slag.

Bunnerzandweg, vliegveld Eelde

Geen vleermuizen. Het verblijf is nog steeds in slechte staat: kieren aan de voorzijde bij de deur ten gevolge van het wegspoelen van een deel van de aarden deklaag. Er komt nu ook aan de achterzijde licht door kieren naar binnen. De deklaag moet nu echt worden hersteld, het verblijf wordt steeds minder geschikt.

De begroeiing voor de deur was niet weggehaald. Komend jaar zou het goed zijn als dit grondig wordt verwijderd. Het verblijf is nog altijd aan de droge kant. Er is inmiddels contact geweest met de gemeente en er zullen vervolgacties plaatsvinden.

Aanbeveling: deklaag herstellen en begroeiing grondig terugsnoeien

Mobilisatiecomplexen, Oudemolen

Dit jaar zijn er slechts 3 vleermuizen aangetroffen (vorige telling 7, daarvoor 23), verspreid over de gebouwen. Sinds vorig jaar zijn vijf van de gebouwen waar eerder wel vleermuizen zijn aangetroffen niet meer toegankelijk (voor de tellers, nog wel voor vleermuizen). In gebouw B3 vonden we 3 dode vleermuizen in een plastic krat. Kennelijk konden ze daar niet meer uitkomen. Ron Hanisch heeft ze meegenomen en op naam gebracht: gewone grootoor.

In de verzameltabel is het mobilisatiecomplex als geheel opgenomen. Hieronder de gegevens per gebouw.

Object	Gewone Grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)	Baardvleermuis (<i>Myotis mystacinus</i>)	Water-vleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>)	Franje-staart (<i>Myotis nattereri</i>)	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Vleermuis spec.	Totaal 2022/2023	Totaal 2021/2022	Totaal 2019/2020
A1 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0	-
A2 Mob.complex, Oudemolen	1	0	0	0	0	0	1	0	-
A3 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0	-
A5 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	1	0	1	0	0
A6 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	1	1
A7 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	2	0
A8 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0	2
A9 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	1	1
A10 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	4	3
A11 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A12 Mob.complex, Oudemolen	-	-	-	-	-	-	-	0	2
A13 Mob.complex, Oudemolen	-	-	-	-	-	-	-	2	2
A14 Mob.complex, Oudemolen	-	-	-	-	-	-	-	2	1
B1 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0	-
B2 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	2	3
B3 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	1	0	1	2	-
B4 Mob.complex, Oudemolen	-	-	-	-	-	-	-	2	2
B5 Mob.complex, Oudemolen	-	-	-	-	-	-	-	1	1
C1 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	1	-
C2 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0	-
C3 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	2	-

Hilig Meer, Eext

Dit jaar is er weer een gewone grootoorvleermuis aangetroffen. De vorige was in 2019. Zoals gebruikelijk weer veel (43) dagpauwogen. Het verblijf is nog steeds wat aan de droge, warme kant.

Hunzedal, Borger

Naar aanleiding van het vorig jaar gemelde vandalisme zijn deur en slot vervangen. Helaas is er al met het slot geknoeid en is de nieuwe deur alweer geforceerd, zodanig dat er wèl een steenmarter naar binnen zou kunnen, maar het verblijf ontoegankelijk was voor het duo tellers.

Het eiland is nog steeds bereikbaar via een van afval gemaakte dam waar ook de oorspronkelijke deur van het verblijf in blijkt te zijn verwerkt. Deze dam was tijdelijk, omdat er nog werkzaamheden nodig waren. Het lijkt er op dat de sloop echter sneller verloopt dan het herstel.

Aanbeveling: Overleg met de gemeente over dam en deur.

Foto 1 de tijdelijke afvaldam

Zuid-Drenthe

Vleermuiskelder, Schoonhoven

De **franjestaat**-tunnel van Drenthe! Op de 106 vleermuizen is 101 franjestaat. Het aantal blijft maar stijgen.

Verblijf fam. Haar, Spier

Veel minder spectaculair dan Schoonhoven, maar met stabiel ± 12 grootoren mag dit chique onderkomen het **grootoren**-verblijf van Drenthe worden genoemd. De vleermuiskasten in de ingangstunnel zijn populair.

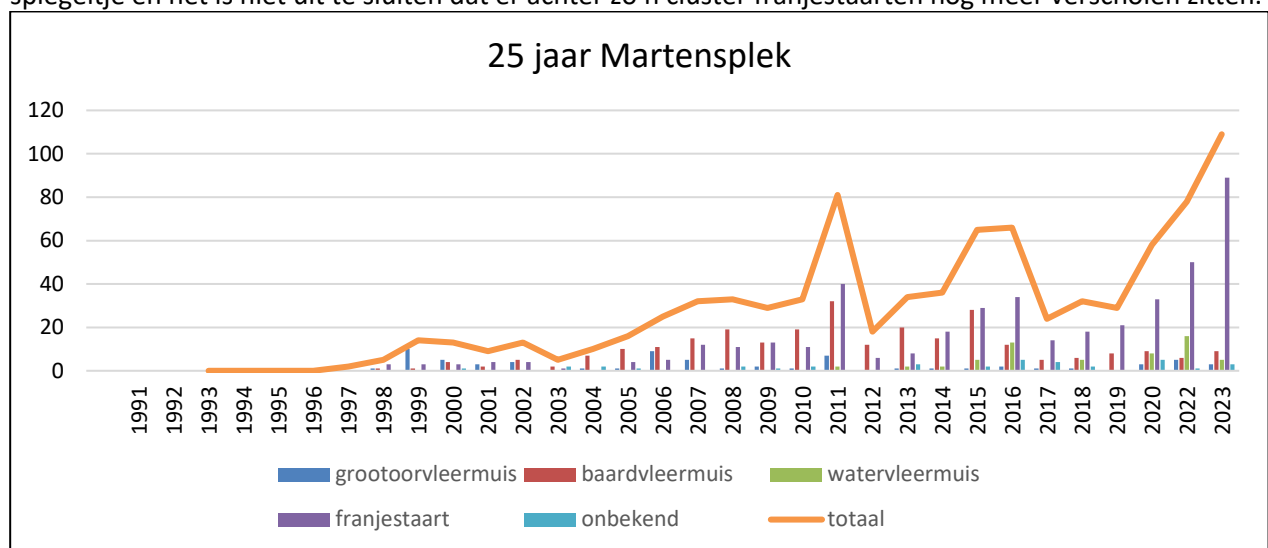
Munitiebunker, Nieuw-Balinge.

En dan is de Munitiebunker met afstand het **dwergvleermuizen**-verblijf. Werden we vorig jaar enthousiast van 103 dwergvleermuizen, dit jaar telden we er 140. En er lijkt genoeg ruimte in de holle stenen te zijn voor nog méér.

Kelder Martensplek, Nieuw-Balinge

De stijging na het herstel van deur en ingang zet fors door: 109 vleermuizen. Het aantal franjestaarten (89) is al hoger dan het totaal aantal ooit geweest is.

En deel daarvan bevindt zich in de holle plafonddelen van de eerste paar meter. Het tellen gebeurt via een spiegelkje en het is niet uit te sluiten dat er achter zo'n cluster franjestaarten nog meer verscholen zitten.

Golfbaan Martensplek, Nieuw-Balinge

Hoewel er nog altijd niets is verbeterd aan dit rare, lage keldertje en de 'deur' zelfs helemaal verdwenen bleek, telde Huub er nu vijf vleermuizen: 4 gewone grootoren en een franjestaart. Zelfs hier.

Aanbeveling: Nog maar weer eens een poging doen om de mensen van de golfbaan in actie te krijgen?

Geluidswal A28, Spier

Het lijkt zo'n geschikte tunnel, maar de vleermuizen hebben hem nog altijd niet gevonden.

Vleermuisverblijf Tissing, Ruinen

Voor het eerst drie soorten, waaronder een baardvleermuis met verwondingen.

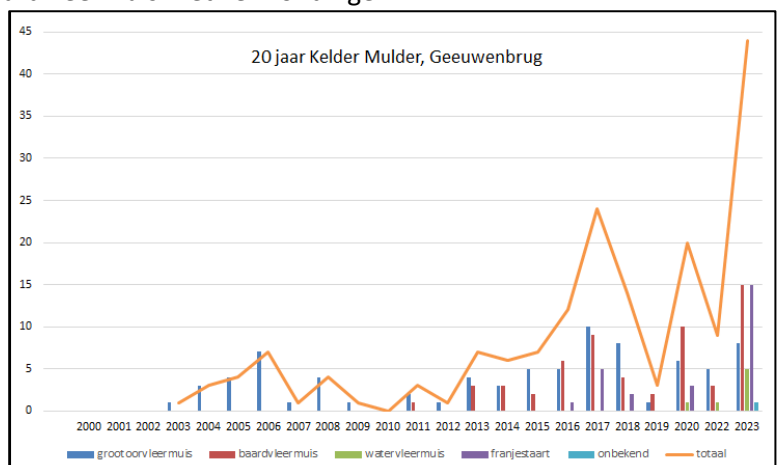
Vleermuiskelder, Diever

De pomp blijkt niet te hebben gefunctioneerd en dus was de waterstand veel te hoog voor onze laarzen.

Verblijf Mulder, Geeuwenbrug

Al jaren verrast dit verblijf ons. Nat rommelig, tochtig, weinig vleermuizen. Maar soms een uitschieter: in 2017: 24, in 2020: 20.

En nu 44(!) vleermuizen met maar liefst 15 baardvleermuizen en 15 franjestaarten.

Trasselt, Hoogeveen

De rust die het verblijf heeft gekregen lijkt te werken. Ook hier nu een mooi aantal franjestaarten: 10 stuks.

Dickninge Refterkelder en Waterkelder, De Wijk

Het 40^e bezoek aan de kelder van Dickninge bracht een grote verrassing: voor het eerst in Noord-Nederland een Bechsteins vleermuis. Groot nieuws. Zelfs Trouw, Dagblad v/h Noorden, Meppeler Courant en RTV-Drenthe besteedden er aandacht aan. Uiteraard hebben ook Nature Today en de VleN-nieuwsbrief er een stuk aan gewijd.

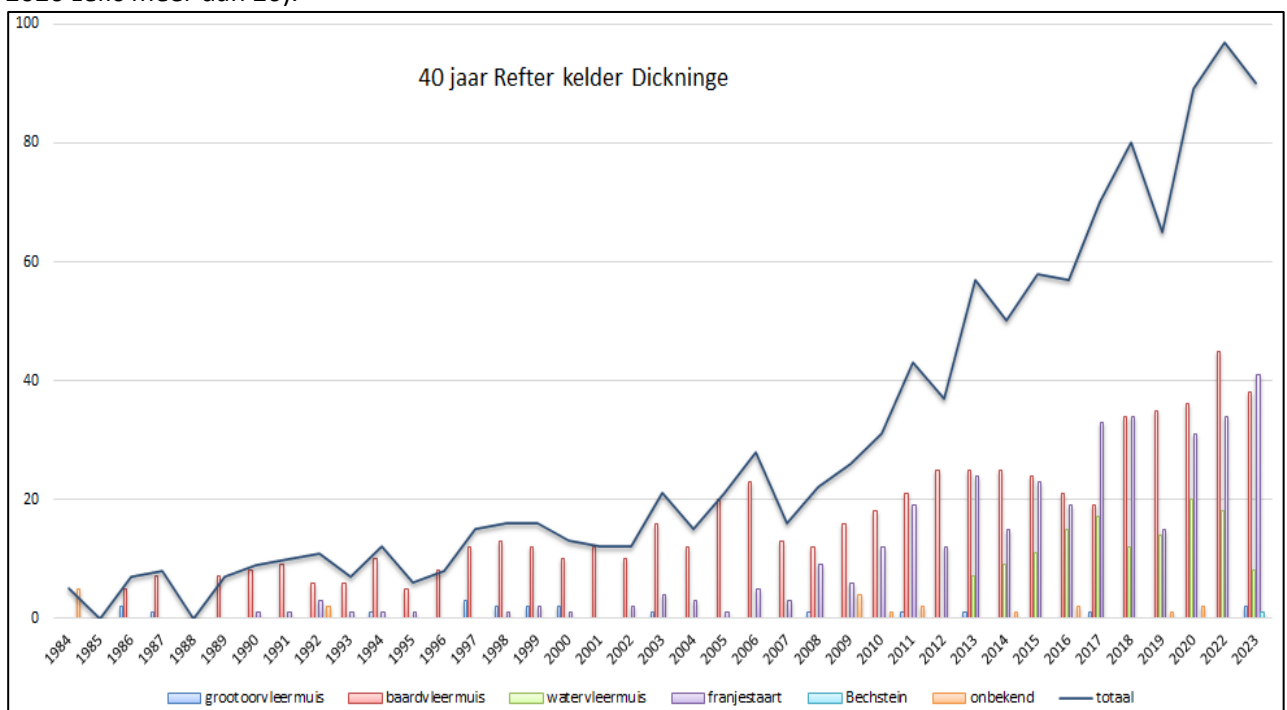
Foto 6 kelder van Dickninge

Foto 7 Bechstein in Dickninge

Ook verder was de kelder weer de moeite waard met 38 baardvleermuizen (één na hoogste aantal) en 41 franjestaarten (hoogste aantal ooit). Het aantal watervleermuizen viel daarentegen nogal tegen, slechts 8. Bij een na-controle op 21 april bleken alle vleermuizen te zijn vertrokken, behalve meneer Bechstein. Omdat het een mannetje bleek te zijn, is er niet besloten om te zenderen.

In de waterkelder dit jaar wat minder dan gebruikelijk: 9 vleermuizen, waar er meestal meer dan 10 zijn (in 2020 zelfs meer dan 20).

Vogelkijkhut, Diependal

Behalve wat weggepropte blikjes op plekken waar ook vleermuizen zouden kunnen zitten, geen sporen van verstoring. Het totaal aantal vleermuizen komt overeen met dat van vorig jaar. Nu iets meer baardvleermuizen en (anders dan de trend bij andere verblijven) iets minder franjestaart.

Heinegoor, Coevorden

De afgelopen jaren hebben we geprobeerd het verblijf te optimaliseren. Het is er nu veel vochtiger en de deur is extra geïsoleerd. Helaas hebben de vleermuizen het nog niet ontdekt.

Wel veel vlinders (dagpauwogen) en een reusachtig mierennest aan het eind van de tunnel.

De mieren komen van buiten en moeten bijna 15 meter in het verblijf afleggen om bij het nest te komen.

De groene specht weet dit ook en zit regelmatig voor de ingang van het verblijf de mieren op te wachten.

We laten het verblijf zoals het nu is.

Klinkenvlier, Coevorden

Dit jaar niet bezet. Wel een dode duif in het verblijf. Wellicht is er een steenmarter binnen geweest.

Meer dan 50 kleine watersalamanders en enkele groene kikkers en padden maken ook gebruik van dit verblijf. Vandalisme valt de laatste jaren mee. We laten het zoals het is.

Aardappelkelder Westersebos, Schoonebeek

Geen vleermuizen. Heel veel slakken! Het binnenklimaat (stabiel vocht en temperatuur) is goed.

Omdat er zowel aan de voorzijde als aan de achterzijde een invliegopening zit, is er te veel trek.

De achterste opening ligt op minder dan een halve meter vanaf de grond en is niet geschikt als invliegopening.

Aanbeveling: achterste opening dicht maken.

Weyerswold

Geen vleermuizen. De aanvliegroute laat nog te wensen over. Middels een aarden wal is daaraan gewerkt.

Ook heeft Landschapsbeheer Drenthe er struiken aangeplant.

Het verblijf op zich is aan de kleine kant. Afwachten.

Koppelsluis, Klazienaveen

Geen vleermuizen. Het verblijf zou meer weggroep mogelijkheden moeten hebben. Bijv. platen tegen muur bevestigen waarachter enkele centimeters ruimte zit.

Deze zomer ook nog eens kijken of er dan vleermuizen zitten.

Tot slot

Alle tellers, beheerders en eigenaren hartelijk dank voor jullie inzet en medewerking.